

IOM International Organization for Migration
TMO Tarptautinė migracijos organizacija

REKOMENDACIJOS

po apskrito stalo diskusijos „Nepilnamečiai lietuviai, grąžinami iš užsienio: iššūkiai identifikuojant prekybos žmonėmis atvejus“

2015 m. birželio 11 d.

Vilnius

Apskrito stalo diskusijos „Nepilnamečiai lietuviai, grąžinami iš užsienio: iššūkiai identifikuojant prekybos žmonėmis atvejus“ dalyvių iškeltos **pagrindinės problemos**, kylančios identifikuojant ir teikiant pagalbą nepilnamečiams, nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis užsienyje:

- **Nėra statistinių duomenų bei informacijos** apie lietuvius nepilnamečius, grąžinamus iš užsienio šalių.
- **Asmens duomenų apsaugos įstatymas neleidžia perduoti informacijos** pagalbą teikiančioms organizacijoms ar kt. institucijoms. Dėl šios priežasties dalis nukentėjusiųjų neturi galimybės gauti profesionalios pagalbos bei neretai pakartotinai tampa prekybos žmonėmis aukomis ar yra patys įtraukiami į šios nusikalstamos veikos organizavimą ir/ar vykdymą.
- **Nėra vienos atsakingos institucijos** (koordinatoriaus), kuris galėtų pasirūpinti pagalbos nukentėjusiems užsienyje nepilnamečiams teikimu, nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis asmenų identifikavimo užtikrinimu ar prevencinių veiksmų koordinavimu, esant įtarimui, jog prekyba nepilnamečiais tam tikruose regionuose planuojama / organizuojama / vykdoma.
- **Nepilnamečių asmenų pažeidžiamumo nustatymas** – ir nors šiandien nusikaltimų prieš nepilnamečius atvejais pažeidžiamumo nustatyti nereikia (buvimas nepilnamečiu – tai jau pažeidžiamumo faktorius), tačiau labai dažnai teismuose reikalaujami papildomi įrodymai.
- **Sudėtinga atskirti nepilnamečius, kurie daro nusikaltimus užsienyje – ar jie grupuočių nariai, nusikaltėliai, ar prekybos žmonėmis aukos**, išnaudojami nusikaltimams vykdyti dėl savo nebaudžiamumo.
- **Nėra įrankių, kurių pagalba būtų galima koordinuotai spręsti kylančias problemas.**

Diskusijos metu **aptartos rekomendacijos**, kurios padėtų sprendžiant nepilnamečių, nukentėjusių ar galėjusių nukentėti nuo prekybos žmonėmis identifikavimo, pagalbos teikimo ar prevencinių veiksmų įgyvendinimo problemas:

- **Vienos atsakingos institucijos** už pagalbos organizavimą nepilnamečiams, kurie galėjo tapti ar tapo prekybos žmonėmis aukomis, **paskyrimas**. Apskritojo stalo metu išsakytas siūlymas, kad ja taptų Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie LR SADM arba Vaiko teisių kontrolieriaus įstaiga.
- **LR Vyriausybės nutarimu (Nr. 1655, 2004 gruodžio 24 d.) patvirtintų Užsienio valstybėse likusių be tėvų globos vaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką taisyklių papildymas**, reglamentuojant specializuotos pagalbos teikimą bei prevencinį tokių atvejų ištyrimą, komisijos, priimančios sprendimą dėl vaiko parvežimo bei tolimesnės pagalbos jam organizavimo tvarkos ir kitų aktualių klausimų, skyrimą.

- Siekiant kovoti su prekyba vaikais, optimizuoti pagalbos nukentėjusiems teikimą bei prevencinių ir apsaugos priemonių įgyvendinimą, rekomenduojama teikti pasiūlymus **papildyti Vaiko teisių apsaugos pagrindų naujos redakcijos projektą**, LR Seime užregistruotą 2015 balandžio 24 d.
 - Siekiant **spręsti asmens duomenų perdavimo** pagalbą teikiančioms organizacijoms **klausimą**, rekomenduojama teisės aktuose reglamentuoti pagalbos organizavimą bei būtiniausių susisiekti su nukentėjusiu asmeniu duomenų perdavimą specializuotą pagalbą teikiančioms organizacijoms, kaip tai nustatyta Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo 9 straipsnyje.
 - Siekiant, kad būtų greitai reaguojama į iškilusias grėsmes, taikomos prevencijos, apsaugos priemonės ir teikiama tinkama pagalba nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis nepilnamečiams, būtina siekti, kad LR įstatyminėje bazėje atsirastų minėti pakeitimai, padėsiantys spręsti aptartas problemas.
-